Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237. Телеф. УНС: BErgen 4-1016.

РІК LX. Ч. 178. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 10-го ЛИПНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 178. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 10, 1952. VOL. LX.

ЗМАГАННЯ ЗА ДЕЛЕҐАТІВ НА РЕСПУБЛІКАНСЬКІЙ КОНВЕНЦІЇ

КОМІТЕТ ПРИЗНАВ МІСЦЯ ДЛЯ ПРИХИЛЬНИКІВ ТЕФТА; ГРУПА АЙЗЕНГАВЕРА ЗАПОВІДАЄ ВІДКЛИК ДО КОНВЕНЦІЇ.

Шікаго. Креденційний Комітет Республіканської Конвенції признав вчора більшістю 30 проти 21 голосів право на участь в конвенції групі делеґатів з Джорджії, які підтримують кандидатуру сен. Тефта, доказуючи цим, що сен. Тефт все ще опановує Конвенційний апарат. Прихильники ген. Айзенгавера негайно заповіли, що вони виднигнуть цю справу сьогодні на пленарній сесії конвенції. Діло в тому, що з Джорджії, подібно як з деяких інших стейтів, приїхали на конвенцію подвійні делеґації, які були вибрані в суперечностях та кожна з яких вважає себе за „леґальну", закидуючи нелеґальність іншій. Справу леґальности вирішує тепер Креденційний Комітет, що опісля повинна потвердити пленарна сесія. Змагання за цих делеґатів продовжуються. Так, як тепер справа мається, в користь сен. Тефта заявилася більша кількість делеґатів, хоча ще не вистачаюча на вибір. Згідно з анкетою, переведеною аґентством Асошіейтед Пресс, на всіх 1,206 делеґатів 540 вже заявилось в користь сен. Тефта, 439 в користь ген. Айзенгавера, 107 в користь інших делеґатів, головно губ. Ворена і Г. Стассена, а 120 ще взагалі не заявилось. Обидва кандидати і їх прихильники висловлюють впевненість своєї перемоги. Спостерігачі вважають, що в першому голосуванні оба кандидати, сен. Тефт і ген. Айзенгавер, матимуть приблизно по 100 голосів замало до потрібної більшости 604 голосів. Після того почнуться дальші голосування з „переставками". І сен. Тефт і ген. Айзенгавер та їх прихильники ведуть інтензивну кампанію між делеґатами, відвідуючи їх особисто або групами та промовляючи до них. Рівночасно продовжуються інтенсивні наради для устійнення республіканської платформи. Із загальних інформацій на цю тему виходило б, що більшість проблем вже вирішено і найбільша суперечність залишається ще в справах громадських прав. Тимчасом ті делеґати з нью-йоркського стейту, які досі підтримували сен. Тефта, заповіли, що вони підтримуватимуть ген. Айзенгавера, тому що він і його прихильники є за більші громадські права, ніж сен. Тефт. Початково пляновано, що вибір кандидата наступить в четвер і тоді теж закінчиться конвенція, але тепер передбачують, що вона зможе закінчитися найскоріше в п'ятницю.

ХТО БУДЕ КАНДИДАТОМ?

На конвенції Республіканської Партії в Шікаго входить в останню стадію змагання за здобуття республіканського мандату на кандидатуру на президента Злучених Держав в найближчих виборах. До кінцевих змагань стали два сильні кандидати: ген. Двайт Д. Айзенгавер (зліва) і сенатор Роберт А. Тефт (справа). Хто з них переможе? Від вибору кандидата залежатиме у великій мірі теж перемога або поразка Партії в самих виборах президента країни.

Сім кандидатів на заступника президента

Шікаго. — Рівночасно з інтенсивними змаганнями за кандидата на президента, на республіканській конвенції відбуваються не менші змагання за друге місце — кандидатури на заступника президента. З багатьох кандидатів досі є сімох, яким приділюється найбільше уваги, а саме: ген. Доґлес Мек Артур, сенатори Вільям Ф. Ноленд і Ричард Н. Ніксон з Каліфорнії та Еверет М. Діркcен з Ілиной, губернатори Ірл Воррен з Каліфорнії і Алфред Е. Дрискол з Ню Джерзі та Ален Б. Клайн, голова Американської Федерації Фармерських Бюр. Жаден з цих кандидатів не має рішальної переваги, а деякі з них ще навіть самі не забрали слова на цю тему.

Демократичний діяч проти нетерпимости

Вашингтон. — Керівник Національного демократичного комітету, Франк Е. Мек-Кінней заявив, що Демократична партія не відступить від осуджування расових забобонів та релігійної нетерпимости під час виборчої боротьби 1952 року. Це своє запевнення діяч Демократичної партії висловив у листі до церковних достойників, що очолюють релігійні громади в ЗДА. Листи були розіслані до діячів Протестантських, Римо-Католицьких та Юдейських громад.

Спортовці ЗДА відлітають на Олімпійські змагання до Фінляндії

Ню Йорк. — У понеділок цього тижня, перед своїм відлетом до Гельсинок, столиці Фінляндії, маршували Бродвеєм до міського ратуша („Сіти Голл") атлети ЗДА, що їх тепло сприймала зібрана на хідниках публіка. Фінляндія — країна спорту й найкращих спортових перемог на найрізніших міжнародних змаганнях, не зважаючи на тяжке економічно-політичне становище, спромоглась влаштувати коштовні олімпійські ігрища. З нагоди прийняття спортсменів, мейор міста Імпелітері висловив побажання, щоб чергові олімпійські змагання відбулися в ЗДА. Наступні змагання припадають на рік 1956. Якщо на рік 1956 змагання будуть призначені до іншої країни, то наступні чергові змагання в 1560 році майже напевно зможуть відбутися в ЗДА.

ҐЕНЕРАЛ РІДЖВЕЙ ПЕРЕЙМЕ КОМАНДУ НАД ВІЙСЬКАМИ ЗДА В ЕВРОПІ

Вашингтон. — Генерал М. Р. Ріджвей отримав призначення на верховного команданта військ ЗДА, що перебувають в Европі. Таким чином, наказом Департаменту Оборони з Білого Дому, Ріджвей получить в своїх руках дотеперішнє командування військами Об'єднаних Націй з командуванням військами ЗДА. З міродайних джерел, кореспонденти довідуються, що найближчі заходи нового командування торкатимуться поширення сітки представництв військ ЗДА при всіх аґенціях Північно-Атлантійського Пакту та при державних аґенціях ЗДА, що знаходяться в Европі. З інших заходів передбачається вапереченя діяльности европейської Команди, що її тепер очолює Ген. Т. Т. Генді з своєю верховною квартирою в Гайдельберґу й призначення ген. Генді до штабу головнокомандувача сил ЗДА в Европі, що матиме нову квартиру. Влада нового команданта не розповсюджуватиметься на військові сили ЗДА, що перебувають в Австрії; Берліні й Трієсті. Зате йому підлягатимуть морські сили східного Атлантику та Середземного моря, що мають свою головну квартиру в Лондоні та повітряна військова Фльота ЗДА з штабом у Версальї. Нова головна квартира військ ЗДА в Европі має бути перенесена з Німеччини й буде знаходитись у Франції, недалеко Парижу.

Герберт Гувер закликає республіканців рятувати волю

Шікаго. — Колишній президент Злучених Держав Герберт Гувер, промовляючи минулого вівтірка на Республіканській Конвенції, твердив, що внаслідок політики Демократичної партії за дві останні каденції її влади в країні втрачено багато волі в Злучених Державах і в світі та призведено до загрози тої, що ще залишилася. Хоча Гувер сам виразно не висловився в користь жадного з кандидатів, проте відомо, що він підтримує кандидатуру сенатора Тефта. В своїй промові він гостро критикував політику теперішнього уряду президента Трумана у внутрішніх і закордонних справах. Він зокрема закликав до розбудови сильної авіації, вважаючи, що Злучені Держави не можуть успішно протиставитись Совєтському Союзові на суші і тому найуспішнішою їхньою обороною Ню Йорку, Лондону і Парижа перед совєтським нападом може бути тільки могутня авіація. Подібні думки вже раніше висловлював сенатор Тефт. „Я не пропоную — говорив колишній Президент — щоб ми як черепахи сховались за свій щит; я натомість пропоную репресійну стратеґію гримучої змії". Гувер твердив, що одною з найбільших цілей основників Республіки було забезпечити права вільних людей через обмеження прав Президента, але цей основний принцип порушено впродовж двох каденцій демократичних президентів Рузвелта і Трумана. Гувер критикував високі податки, недавнє захоплення сталевої індустрії президентом Труманом, постійні прояви інфляції, збільшування бюрократії, угодовство з комуністами під час війни, після неї та в Кореї і т. п. В заключенні б. през. Гувер твердив, що цьогорічні вибори можуть бути останньою нагодою для рятування загроженої демократичною адміністрацією волі та закликав до проголошення нової декларації незалежности, перше речення якої звучало б: „Республіканська Партія рішена відновити вільну людину в Злучених Державах!"

Великі фірми переносяться з Ню Йорку на провінцію

Ню Йорк. — За останній час, у зв'язку з підвищенням податків на фінансові операції великих фірм, деякі з тих фірм пробують перенестись у ті стейти, де податки значно менші. Переноситись з Ню Йорку задумують не тільки торговельні фірми, але й банкові контори, що з них деякі вже перенесли свій осідок до Джерзі Сіти. Між іншими фірмами, виїздить з Ню Йорку також знана на ввесь світ вирібня вічних пер „Вотерман".

Рекордове число працюючих в червні

Вашингтон. — Секретар торговлі, Ш. Сойєр, заявив, що число працюючих у червні ц.р. було рекордове в порівнанні з затрудненням у цей час в минулих роках. Секретар торговлі окреслив число працівників на 62,572,000, що виносить на 750 тисяч осіб більше, ніж у червні минулого року. За один лише місяць від травня до червня ц. р., виявилось, що число працюючих піднеслось до півтора мільйона осіб, при чому найбільший приріст працівників виявляє хліборобство, що тепер нараховує вісім мільйонів сімсот тисяч осіб. Зате фабрики виказують лише незначний приплив працівників, а їх загальне число в червні досягло майже п'ятидесяти чотирьох з половиною мільйонів осіб. Зокрема підкреслено приплив юнацтва до найрізніших ділянок праці, що спричинено перервами в науці, коли шкільна молодь використовує вільний час для того, щоб заробити гроші для свого майбутнього навчання в черговому шкільному році. Не виключений також приплив учительства, що не має постійних контрактів праці. У червні число безробітних проте значно піднеслось, в порівнанні з попереднім місяцем й сягало 1,818,000 осіб. Частинно цей приріст пояснюється припливом у лави шукачів праці молоді, що покінчила свою науку й думає про самостійне життя.

П'ЯТИЙ КОНҐРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ В КОНҐРЕСОВОМУ РЕКОРДІ

Вашингтон. — В середу, дня 2-го липня, на два дні перед відкриттям П'ятого Конгресу Американських Українців в Ню Йорку, конгресмен Герольд С. Остертаг з Ню Йорку склав в Палаті Репрезентантів таку заяву, яку втягнено до Конгресового Рекорду: „Пане Спікер: В цьому часі, як ми приготовлялися до святкування 176-тої річниці нашої власної Декларації Незалежности, було б цілком на місці скерувати наші думки до тих 800,000,000 людей, які живуть сьогодні під найчорнішою тиранією, яку колибудь знав світ, під тиранією російського комунізму. Між тими, волю яких придавив російський імперіялізм, ніхто не дає своїм теперішнім панам і гнобителям більшої причини до страху і побоювань, як 40,-000,000 українців, що становлять сьогодні найбільшу націю за залізною заслоною, і другу найбільшу не-російську націю в Центральній і Східній Европі. Українці, одна з перших жертв совєтського імперіялізму, жили непокірно в ярмі Москви понад 30 років, очікуючи з непослабленою терпеливістю дня свого визволення, що цілком певно прийде. В п'ятницю цього тижня, як ми обходитимемо річницю нашого 4-го Липня, багато соток американців українського роду зберуться в місті Ню Йорку на п'яту трирічну конвенцію Українського Конгресового Комітету Америки. Конгрес має потрійну ціль: а) познайомити американців з довгою боротьбою українців за незалежність; б) зміцнити руки тих, які сьогодні в Україні активно борються проти тиранії, і в) підтримати визвольницькі і незалежницькі зусилля всіх націй за залізною заслоною. Конгрес повинен послужити нам пригадкою, що жагуче прагнення волі між українцями є невгасиме мимо всіх зусиль пригнобити його, та що тиранія причинилась до ще більшого його скріплення, а не до зменшення. Він повинен пригадати нам теж, що ми самі не потрапили належно змобілізувати і допомогти за залізною заслоною тим, серед яких любов до волі горить зі силою паяльної лампи. Всі американці об'єднуються в надії, що Український Конгресовий Комітет Америки матиме успішну конвенцію та що його зусилля піднятя публічну опінію для признання і підтримки довгої і героїчної боротьби українців за волю видасть плоди".

Англійці привітали нову „королеву моря"

Савтгемптон, Англія. — Цей порт для великих кораблів відкрив своє серце для своєї суперниці, яка здобула першенство швидкости на океані. Англійці витали американський корабель „З'єдинені Держави" з такою парадою, що витання цього корабля в Ню Йорку виглядало немов карлик супроти велитня. На прихід королеві моря виїхали тисячі кораблів, між якими були всі роди суден, від найбільших до малих лодок. Савтгемптон — це порт, який любить кораблі, а англійці — це нація, що любить їх також. Англійці звичайно холодні в демонстраціях, але при в'їзді до порту переможця вони залишили всякий офіційний холод та заповнили всі молі, надбережжя, вулиці і площі та могутнім „Вітай!" зустрічали свою суперницю. Корабель „З'єдинені Держави" здобув рекорд швидкости, бо переплив океан за три дні, 10 годин і 40 хвилин, а англійський корабель „Королева Мері" 1938 р. відбув був цю саму дорогу в трьох днях 20 годинах і 42 мінутах. Командант корабля „З'єдинені Держави" комодор Гаррі Меннінґ сказав у своїй промові, якою дякував за такий спонтанно щирий привіт, такі слова: „Я трохи невдоволений, що я відобрав рекорд від такого гарного корабля, як „Квін Мері". Але ніщо не триває вічно. Вона має змогу знову відобрати свій рекорд назад". Він відчитав також послання, яке з цієї нагоди прислав прем'єр Черчил.

Шість держав підтримують ЗДА в справі обвинувачень бактеріологічної війни

Об'єднані Нації, Н. Й. — Вчора велася далі дискусія в справі внеску ЗДА, який домагався засудження такої практики, якою послуговуються Совєти при очорнюванні Об'єднаних Націй в тому, що вони уживали бактерій у війні в Кореї. В дійсності всі члени Ради Безпеки ОН стоять за внеском ЗДА, крім представника Совєтів Якова А. Маліка, який вже раз поставив „вето" проти того, щоб Міжнародний Червоний Хрест міг на місці прослідити комуністичні обвинувачення. Малік заявив, що він не буде брати участи в цій дискусії, але в своїй промові накинувся на Головну Управу Червоного Хреста в Швайцарії, кажучи, що „це група осібняків, якою послуговуються ЗДА". За американською резолюцією, щоб нап'ятнувати очорнювання, заявились вже такі держави: Франція, Британія, Національний Китай, Греція і Голяндія. Пізніше і представник Чілє, що досі не був присутній, заявив підтримку цій резолюції. Англія і Туреччина заявлять про підтримку для американської резолюції в пізніших дебатах. Представник Пакистану заявив, що він не може обвинувачувати нікого в цій справі без попереднього дослідження справи, а Совєти своїм „вето" не допустили до такого слідства.

50-ТЕ СОВЄТСЬКЕ „ВЕТО" В РАДІ БЕЗПЕКИ О.Н.

Сцена в Раді Безпеки Об'єднаних Націй в Ню Йорку з голосування в справі американської пропозиції, щоби уповноважити Міжнародний Червоний Хрест перевірити комуністичні обвинувачення, що алянти вживають бактеріологічної зброї у війні на Далекому Сході. Десять представників підтримали цю пропозицію і тільки один совєтський делеґат, Яків Малік, був проти неї. Це вже було 50 з черги совєтське „вето" в цій міжнародній організації. Коли всі делеґати навколо стола піднесли свої руки в користь пропозиції, руки не підніс тільки Малік (зазначений стрілкою).

НОВЕ БОЛЬШЕВИЦЬКЕ НАСИЛЬСТВО В БЕРЛІНІ

ЧЕРВОНІ СХОПИЛИ АНТИКОМУНІСТИЧНОГО ЮРИСТА; ГОСТРИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОТЕСТ.

Берлін. — У вівторок трапилась в Берліні подія, яка може мати далекойдучі наслідки на дальші західно-східні відносини в тому „запальному пункті". Згідно з офіціяльним повідомленням, о год. 7.30 рано під дім д-ра Вальтера Лінсе, директора господарського відділу Слідчого Комітету Вільних Юристів, який займається м. і. збіркою господарських інформацій від підпільників в Східній Німеччині, заїхала таксівка, до якої силою втягнено д-ра Лінсе і опісля повною швидкістю перевезено в совєтський сектор міста. Дім д-ра Лінсе положений у безпосередньому віддаленні від бараків, в яких приміщені американські вояки. За таксівкою пустилися в погоню два авта, одне цивільне і друге поліційне, але їх припинили рушничні стріли з таксівки. Зближившись до зонального кордону, віддаленого від півтора милі від місця схоплення, там негайно піднесли совєтську перегороду і авто переїхало через кордон, не зменшуючи своєї швидкости. Негайно після схоплення американський командант переслав совєтському командантові Берліна найгостріший протест. Рівночасно західноберлінський сенат рішив побудувати на всіх переходах із західного в східний сектор міста свої власні перегороди і контролювати ввесь міжзональний рух. В американському протесті обвинувачується, що в схопленні брав участь совєтський персонал. Американський командант домагається негайного звільнення схопленого юриста та законного покарання учасників схоплення. В німецьких колах підозрівають, що д-ра Лінсе схоплено на те, щоб добитися від нього імена західно-німецьких аґентів в совєтській зоні, запевнюючи рівночасно, що він тих імен не знав.

28 послів залишили Партію де Ґоля

Париж. — 28 послів з Партії генерала де Ґоля виступили з цієї партії та голосували в Національній Ассамблеї разом з тими партіями, які підтримують прем'єра Антуана Піне. Сталося це під час голосування над законом, який дозволяв би на автоматичну підвишку робітничих платень на 5% тоді, коли кошти прожиття зростуть на такий самий відсоток протягом якогобудь шестимісячного періоду. Ассамблея прийняла цей закон 267 голосами проти 216. Ці 28 послів-відступників з Партії де Ґоля мають у найближчому часі оснувати власну партію і в той спосіб Партія де Ґоля, яка начислювала 117 послів, і була найбільшою, матиме тепер тільки 89 послів, та буде третьою щодо величини, бо соціялісти мають 104 посли, а комуністи 96. Ця нова партія підтримуватиме теперішній уряд у внутрішній політиці, але її представники заявили, що будуть виступати проти Пляну Шумана в закордонній політиці та проти Европейської Армії, поки вона не буде організована на базі Европейської Федерації. Політичні обсерватори міркують, що уряд прем'єра Піне залежний буде від становища цієї нової партії, і він мусітиме робити деякі уступки в її користь, платячи в той спосіб за її підтримку, бо досі окремі посли підтримували уряд, не маючи за це жадних концесій.

„Червоний декан" викликав бурю обороною комуністів

Лондон. — Д-р Гюлетт Джансон, парох Кентерберійської катедри, званий „червоним деканом" задля своїх симпатій до комуністів, повернувся з своєї подорожі до Китаю і заявив, що обвинувачення З'єдинених Держав Америки в уживанні бактерій на корейській території „правдиві і незаперечні". Ці заяви червоного декана викликали заперечення англійського уряду, а лейбуристський пер у Палаті Лордів лорд Аммон, підніс цю справу на парляментарній арені, та домагався якої правної акції проти д-ра Джансона, якого твердження можуть спричинити злий відгук на міжнародному терені і „принести зневагу, ганьбу і неславу Англіканській Церкві". Представник Міністерства Закордонних Справ заявив, що твердження д-ра Джансона невірні, а найкращим доводом цього є те, що Совєти своїм „вето" не допустили до міжнародного прослідження комуністичних обвинувачень Червоним Хрестом.

Втеча небезпечних злочинців із в'язниці

Клівленд. — З поблизької в'язниці в Дейтоні втікли шість в'язнів, що були засуджені за бандитизм. Злочинцям вдалося роздобути зброю й, як припускають, крім пістолів, вони озброєні також автоматами. Околишнє населення занепокоєне втечею бандитів і співпрацює з поліцією у вишуканні втікачів. Добровільно зголосили вже свою участь кілька соток осіб, що пильнують лісів у поблизькій околиці, де можуть ховатися бандити.

РІШАЛЬНА СТАДІЯ ПЕРЕГОВОРІВ В КОРЕЇ

Токіо. Вчора відбулася вже шоста з черги таємна сесія алянтських і комуністичних представників на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї, але досі ще не повідомлено про її результат. Вчорашнє повідомлення, що комуністи мали відкинути кінцеві алянтські пропозиції означено як „приватне", яке може, але не мусить відповідати дійсності. Загально вважається, що теперішні таємні розмови можуть бути рішальні для кінцевого висліду переговорів. На увагу заслуговує факт, що комуністи цілком припинили свою звичайну досі пропаґандивну кампанію проти алянтів. Із самих повідомлень з конференції не можна виробити собі ясного погляду на перебіг нарад, бо в них, алянтських і комуністичних, тільки стверджується, що відбулася п'ята сесія та заповідається, що відбудеться шоста. Відомо тільки, що на цих нарадах обговорюється тепер з найбільшою дбайливістю комуністичні пропозиції з 3-го липня та що ці пропозиції відносяться до спірної проблеми репатріяції полонених. Між іншим, сьогодні скінчився рік, як започатковано переговори в справі перемир'я. Нові комуністичні пропозиції, що їх тепер обговорюються на таємних нарадах, мали б відноситись до „перекваліфікації полонених", але не подано жадних вияснень, що ця „перекваліфікація" може означати.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ОПІНІЯ АМЕРИКИ

Скликаємо наші конґреси в Америці для об'єднання і скріплення наших духових, моральних та політичних сил, щоб таким чином краще й успішніше здійснювати наші ідеали і завдання.

Одначе, поруч з нашими суто українськими, внутрішніми справами, кладемо завжди якнайбільший натиск на те, щоб дістатись до американської публічної опінії, до урядових кол, до американської преси. Не завжди нам це вдавалось і то головно з приводу аґітації тих елементів, що ставляться вороже до визвольних змагань українського народу.

Вже про перший Конґрес Американських Українців, що відбувся в 1940 році в Вашинґтоні, широко писала американська преса, й на ньому теж виступали визначні американські політики. П'ятий Конґрес Американських Українців був під оглядом ще більшим успіхом. Треба ствердити, що як в часі нарад цього Конґресу, так і на бенкеті, були представники Асошіейтед Прес, як і репортери таких впливових місцевих газет, як Ню Йорк Таймс чи Геральд Тріб'юн. Навіть з далекого Дітройту вислав „Дітройт Ньюз" свого спеціяльного кореспондента. Американські радіовисильні сповіщали про Конґрес. Це все вказує на важливість української справи, й на те, що українська спільнота в цій країні є поважним чинником. Про „Український Конґрес" написав Ню Йорк Таймс передову статтю. Дуже можливо, що ця газета мала на думці прихилити американських українців до більш компромісового відношення до російських груп, що є запрезентовані в комітеті, який очолює адмірал Кірк, як і до самого комітету, як американської установи. Для нас одначе важливий цей факт, що цей впливовий часопис вважає, що без співпраці з українцями, усякі намагання, зв'язані з розв'язкою питання Східньої Европи, не можуть мати надії на успіх. Безперечно американські українці готові до такої співпраці, але тоді, коли від них не вимагатимуть відступлення від тих політичних засад, які є охоплені політичними резолюціями П'ятого Конґресу.

Окремо треба підкреслити присутність на Бенкеті секретаря внутрішніх справ О. Л. Чепмена. Бенкет — це частина програми Конґресу і то політичної програми. Це американський звичай запрошувати найвизначніших людей на того роду бенкети для виголошування промов про важливі проблеми нації. Тепер широкі наші маси мають нагоду прочитати цю промову і запитати себе, чи вони мали колинебудь нагоду почути такі слова про український нарід і його визвольні змагання від члена міністерського кабінету будь-якої великої держави. А тут говорив, як це слушно завважив товстмайстер, п. И. Лисогір, міністер найбільшого своїм обсягом і розміром міністерства найсильнішої в світі держави. До цього слід додати, що на Бенкет прибув також особистий представник президента Трумана, яким був його закордонний асистент, Джозеф Ф. Фіні. Про щире відношення до української справи таких визначних урядових осіб, як член Д.П. Комісії, Едвард О'Коннор, вже й не розписуємось, бо це загально відоме. Але згадаємо ще за промову п-ні Індії Едвардс, заступниці голови Краєвого Комітету Демократичної партії, яка підкреслила, що український нарід перший розпочав боротьбу з большевизмом, як теж навела багато політичних цитатів з промов найвищих представників влади і плятформи самої партії, що повинні би бути допомогою в обороні права українського народу на незалежне й вільне життя. Знов генерал Леслі Р. Ґровс, критикуючи теперішню адміністрацію, стояв на становищі, що як Злучені Держави стануть сильними, тоді не треба буде боятись також і за майбутність українського народу. Важливим був також привіт діючого заступника посадника міста Ню Йорку, п. Чарлз Горовіца. Не тільки з цього боку, що він висловив повну віру, що Україна стане вільною і незалежною, але, що він теж порушив справу остаточного наладнання українсько-жидівських відносин, що також дуже важливе.

Усе це наповнює нашу душу радістю. Проте, здобуваючи публічну опінію, пам'ятаймо, що властива сила — в нас самих, в нашій праці, посвяті та жертвенности, у кріпкій вірі в справедливу українську справу.

Оскар Л. Чепмен, Секретар внутрішніх справ ЗДА

АМЕРИКА Й УКРАЇНА

(Доповідь, виголошена на П'ятому Конґресі Американських Українців в Ню Йорку 5-го липня 1952)

Це направду велика приємність для мене бути разом з Вами на цьому п'ятому трирічному зібранні Українського Конгресового Комітету Америки.

Я зокрема радий, що на відкриття своєї конвенції Ви вибрали свято Дня Американської Незалежности. Бо велике послання Дня Незалежности є посланням надії для гноблених народів в цілому світі, та пригадкою, що ярмо тиранії не триває вічно.

На цій конвенції зустрілось дві цілком різні традиції. Тут є традиція американської нації, традиція, що зродилася з боротьби багатьох різних людей, які зібрались разом в тривку спільноту, бо вони спільно прагнули людської волі.

Українська традиція є в повній гармонії з американською традицією.

Тисяча років тому, заки ще було відоме існування північно-американського континенту, Велике Київське Князівство було політичним і культурним твором українського народу, найдальше висуненого на Схід бастіону західної цивілізації. Але на Сході були кочовничі племена, а пізніше прийшло панування польських наїзників. Ще пізніше, по владу почало посягати виникаюче князівство Московії. Незалежність Києва пропала і тоді почався довгий період чужого панування, яке на жаль існує до сьогоднішнього дня.

Але в самому серці української традиції лежить знаменний факт, що хоч політична незалежність була знищена, велике прагнення незалежности ніколи не вмерло. Воно пережило сотні років гноблення, а з ним процвітала свідомість, що українська нація фактично існує, хоч її індивідуальність тимчасово пригноблена жорстоким чоботом чужого володаря.

Власне в цьому пункті українська і американська традиції тісно сходяться разом, а це святкування річниці Американської Незалежности дає добру нагоду розглянути цей факт.

Американська традиція незалежности наче споріднює нас з народами в цілому світі, які, подібно як і ми самі, мають це глибоке, невгасиме прагнення до волі і свободи. Нація, яка розпачливо тужить за волею, находить спорідненя і приязнь в Америці. Цей факт має найглибше значення для цілого світу. Бо він означає, що справа волі не є залишена на призволяще. Воля є неподільна, і так довго, доки денебудь в світі існує вільна суспільність, на неї можуть покладати надію вільні люди в цілому світі. Бо струя в людських справах пливе в напрямку більшої волі для всіх, не зважаючи на довгі тіні, що їх кидають деспоти і гнобителі. І коли ми в Америці бачимо нарід з великою традицією волі, ми інстинктовно пропонуємо тому народові нашу приязнь.

Розгляньмо дальше американську і українську традиції волі. Перед Проголошенням Незалежности ми були опинились між двома ворожими імперіялізмами, британським і французьким. Обидва імперіялізми хотіли багатої нової землі Америки. Жаден з них не турбувався багато добробутом народу, який жив на тій землі. Американський нарід був схоплений в кліщі імперіялізму. На цій американській землі зводились бої не раз, але багато разів, а суперечні імперіялісти думали, що справа відноситься тільки до ударів їхніх власних армій. Нікому з них навіть не проходило на думку, що цей нарід, який жив на цій землі, може одного дня посягнути по своє право на власне існування. Вкінці, коли суперечні імперії звели свою останню боротьбу, тут постала нова нація, незалежна від жадного з них, контрольована своїм власним народом, та встановила нову політичну демонстрацію, яка досі ще не сказала своєї повної історії.

В історії України подибуємо останній розділ, який дуже відповідає тому розділові американської історії. Він має тільки інше закінчення, або кажучи точніше — досі він ще не має свого закінчення. Але та подібність в деякій мірі дуже вражає.

В 1941 році український нарід жив між двома суперними імперіялізмами, російським і німецьким. Обидва вони посягали по українські землі. Після хиткого і незручного союзництва, обидва диктатори почали війну і німці вступили в Україну. Леґіони Гітлера швидко проходили через Україну головно тому, що український народ початково сам дивився на них, як на визвольників.

В цьому криється факт, що має глибоке значення. Він роз'яснює пункт, який часто переочується в цій країні, а саме, що українці в дійсності цілком не є росіянами. Понад 42 мільйони з них живе в Українській Совєтській Республіці і в цьому є приблизно 91 процент не-росіян. Дальше, росіяни з багатьох причин держали їх в рабстві, і це рабство з роками поступово погіршувалося. Воно стало зокрема гноблячим впродовж років безпосередньо перед німецькою інвазією. Програма Кремля на комунізацію України була нічим іншим, як намаганням знищити українську культуру, шляхи розвитку якої сягають дня, коли ще взагалі не було Росії. Масові вбивства, депортації, та колективізаційна програма, що спричинила один з найгірших голодів в історії, були частиною цеї програми Кремля.

Отже, коли вступили німецькі армії, українці цілком природно вважали, що настав день визволення. Але німці виявились такими самими жорстокими і безсердечними гнобителями, як і Кремль. Вони швидко виявили, що їхньою метою в Україні є знищення і рабство, а не воля. І тому український народ вкінці піднявся проти німців та допоміг вигнати їх.

В результаті Сталінові пощастило переконати решту світу, що в Росії оформився великий „народний фронт". Ясно, що на ділі нічого подібного не трапилось. Поневолений народ піднявся до боротьби за свою власну волю. Він допоміг знищити одного гнобителя, але після закінчення війни він зустрівся з ще більше закріпленим попереднім гнобителем.

Це сумна і жалюгідна історія. Але боротьба за людську волю є боротьбою, що ніколи не кінчиться і жадна поразка не є постійна. В цьому 1952 році, коли справа людської волі є найвища в наших умах, цей факт існування української нації, рішучо відданої справі волі, належить до фактів, яким ми повинні віддати велику частину нашої уваги.

Стоячи в обличчі міжнародної комуністичної змови проти волі, ми часом поповнюємо помилку, думаючи, що вона спирається на солідному, об'єднаному, однаково наставленому народові, відомому як російська нація. Ця справа України вказує, як хибні є такі міркування. Проти волі не є народ, який живе в рямках кордонів російської держави. Мешканці Української Республіки не є ворогами вільних людей. Навпаки, вони самі гаряче прагнуть волі. Але ярмо комунізму придавлює їх так само важко, як воно придавлює багато інших нещасних і безпомічних націй на цьому світі.

Треба пригадати, що жаден імперіялізм не може вдержатись довго там, де існують вільні спільноти, рішені залишитись вільними. Вже найвищий час, щоб ми усвідомили собі, що нашим напрямним віддана величезна більшість людського роду. Нас не переважають чисельно. Час і кількість та і найглибший розвиток в людських справах є по нашому боці.

Американська Революція з 1776 року мала наслідки, які поширились на весь світ, бо ідеали, які викликали цю революцію, лежать в серцях і умах всіх людей. Революція, яка мала місце в царській Росії в 1917 році, могла бути наслідком подібних ідеалів. На жаль, заки ця революція зайшла досить далеко, захланні і амбітні люди використали заплутане положення та захопили владу для своїх власних цілей. Від того часу вони намагаються накинути світові філософію життя, яка не визнає людської волі і людської гідности. Нас змушено діждатися того, що й наша власна воля не є безпечна, як довго цю філософію накидується при допомозі меча.

Рік тому державний секретар Дін Ачесон обговорював цю загрозу перед Конґресовим Комітетом Закордонних Справ. Його слова заслуговують на те, щоб їх тут сьогодні зацитувати. Секретар Ачесон казав:

„Треба згадати три інші аспекти совєтської політики. По-перше, російські політики, царські чи комуністичні, завжди думали далеко наперед. Вони думають ґенераціями тоді, коли інші думають термінами кількох років, або найбільше одного десятиріччя. По-друге, вони наставлені земельно та мають глибоке і постійне довір'я до величезних просторів Росії, як фактору в їхній безпеці. По-третє, керуюча влада Москви завжди була імперіяльною владою і сьогодні володіє сильно розширеною імперією. Вона не може оминути труднощів, які — згідно з наукою історії — були причиною упадку всіх імперій.

„Це є заклик, який повинна прийняти наша закордонна політика.

„Ясно, що цей процес загарбування і консолідації, при допомозі яких Росія впродовж останніх 500 років виросла з малого Московського князівства у величезну імперію, мусить бути припинений. Це значить, що ми мусимо виступити, якщо можливо ,проти її походів, де б вони не проявилися. Виступити, значить виступити проти збройного нападу; це рівночасно означає виступати проти внутрішніх нападів, що стали новою зброєю, доданою комуністами до російського арсеналу.

„Це теж означає, що ми повинні розвинути колективну силу і ,політичні відносини, які піддержують колективну могутність так, щоб здержати совєтський похід проти націй, які осамітнені могли б легко впасти жертвою."

Я переконаний, що зібрані тут можуть зокрема добре розуміти ці слова секретаря Ачесона, бо українська нація є головно одною з тих, які впали жертвою 500-літнього процесу російського загарбництва і консолідації. Розглядаючи цей факт, ми не можемо не здавати собі спрати з вітальної важливости об'єднання з усіми іншими вільними націями світу в зусиллях протиставитись дальшому загарбництву.

В цій справі ми вже мали свою лекцію, і ця одна лекція повинна вистачити. В 1918 році закінчилася перша світова війна. Могутній напад на волю світу був відбитий. Один з найбільших наших американських президентів перебрав тоді провід в намаганні створити міжнародну організацію, при допомозі якої вільні нації могли б зберегти мир та захищати свої важко вибороні вольності. В цих зусиллях Вудров Вилсон видвигнув теж шляхетне гасло права на самовизначення всіх націй.

Якщо трагедія українців криється в хибному засліпленні німецьких наїзників в 1940-41 р.р., то трагедія Америки криється в нашому необережному запереченні мрій Вудро Вилсона в 1919 і 1920 роках. Для певности, погляньмо на його ідеали. Ми цілосердечно погодились, коли Вилсон заявив:

„Ми віримо в такі основні справи: по-перше, що кожний народ має право вибрати собі суверенність, під якою він повинен жити; по-друге, що малі держави в світі мають право втішатись тим самим пошануванням їхньої суверенности і їхньої територіяльної непорушности, якого очікують і домагаються великі і могутні нації."

Вилсон перестерігав нас незабутніми словами. Словами, які сьогодні мають таку саму вартість, як вони мали в 1919 році, Вилсон заявив: „Якщо

(Закінчення на стор. 3.)

Іван Кедрин

ВРАЖЕННЯ І ВИСНОВКИ

Задовго перед 5-им Конґресом Американських Українців, що відбувся в днях 4-6 ц. м. у Ню Йорку, було ясно окреслене положення, в якому він знаходиться і до якого мусить достосуватися. Це була вимога об'єднання всіх найповажніших існуючих в ЗДА ідеологічно - політичних та громадських організацій на спільній базі, що мала б творити не тільки плятформу і зміст нарад самого Конґресу, але й обличчя нового Українського Конґресового Комітету. Чому без такої консолідації УКК ледве чи міг би існувати і діяти?

Поминаємо всі арґументи політичної доцільности, себто поваги і вартости організації перед американським і українським світом. Обмежимось до ствердження дуже простої одної причини: Найвідповідальніші керівники Українського Народного Союзу, як тої найбільшої і найповажнішої американсько-української організації, що фактично несе головний тягар праці й відповідальности за УКК, заявляли в інформаційних розмовах з представниками різних організацій і течій, що Український Народний Союз, як організація, і вони, як діячі, ледве чи могли б брати участь в такому будучому Конґресовому Комітеті, що в ньому не було б чи то „правої" чи „лівої" частини зорганізованого громадянства. УНС, мовляв, стоїть на становищі обов'язкової необхідности зберегти в репрезентації американських українців принцип найширшої консолідації і він не вважав би для себе можливим піддержувати — кажучи европейським парляментарним висловом — „кадовбовий" Конґресовий Комітет, що не мав би обох рук і ніг. Практично це означало, що коли б на Конґресі Американських Українців будь-яка його ідеологічна частина, чи прихильники Української Національної Ради чи УГВР, змайоризувала другу частину і довела до виходу з Конґресу й будучого УКК одної чи двох братсько-допомогових організацій плюс частини організацій ідеологічно-політичних, то це означало б розбиття УКК. Це не значить, що американські українці залишились би надалі взагалі без своєї політичної репрезентації перед американським світом. Але виринало питання: Чи можна рискувати загин створеної 12 років тому установи Українського Конґресового Комітету і йти на ризико творення щойно після того якоїсь нової репрезентаційної установи? Чи можна наражувати не тільки все американське українство, але й взагалі всю українську справу, на той великий морально-політичний удар, що ним було б задокументовання перед усім світом нашої розпорошенности й розсварення? Чи існуючі внутрі а м е р и к а н сько - українські громади ідеологічно-політичні розбіжності аж такі великі, що не можна знайти спільної мови для виконування конкретної місії, спільної і дорогої всім нам: приєднювання американського світу для справи державного визволення України?!

Логічно: руба стануло питання потреби компромісу між тими таборами американсько-українського громадянства, що погоджувались в поглядах на прерізні сторінки американської політики й американської дійсности, а різнились в підході до суто-української проблематики, і то не питання української державности, а її теперішньої репрезентації й політичного обличчя. Компроміс же на Конґресі повинен торкатися трьох сутніх питань: 1) зміни статуту УКК, 2) резолюцій і 3) персонального складу будучого УКК. Точка перша (статут) була постільки вже розв'язана, що вона створила саме основу для повороту Українського Робітничого Союзу і вступу Об'єднання Українських Демократичних Орґанізацій до УКК, отже новий статут був уже виготовлений і прийнятий всіми членами, заступленими в УКК. Залишилась справа резолюцій і осіб, що їх мав би вибрати Конґрес. Над цими справами працювали комісії, покликані до життя вже минулим Українським Конґресовим Комітетом, і приготовляли готові вниски на Конґрес. Ця праця їм вдалася. Вона була нелегка й вимагала масу часу, й терпеливости, зручности і нервів. Коли ж закінчилась успіхом, то дала доказ державницького думання учасників, що керувались саме оцим понад-гуртковим імперативом єдности фронту. І 5-ий Конґрес Американських Українців у в е с ь той дорібок, усю цю працю створення єдиного фронту американських українців у їх одній політичній репрезентації перед американським світом увесь той внутрішній компроміс затвердив. Як політичні резолюції, так і новий склад Українського Конґресового Комітету були прийняті Конґресом за пропозиціями комісій одноголосно. І це величезний успіх Конґресу, це величена перемога політичного розуму і політичної зрілости американських українців.

Очевидно, 5-ий Конґрес Американських Українців далеко не складався з самих світел. Тіней було теж чимало. Гін до балакучости внеможливив виголошення всіх 5 проєктованих ідеологічних доповідей: просто не стало для них часу. Але ж знову треба записати в добро проводу Конґресу та всіх учасників, що вони без особливого спротиву погодились на таку операцію, щоб врятувати сутні точки денного порядку — справу статуту, резолюцій, вибору нових органів. Добре сталося, що і провід Конґресу і більшість його учасників зорієнтувались, що дискусія над політичними резолюціями могла б залити увесь Конґрес новим океаном темпераментних слів і що тієї дискусії взагалі не було. Гірше сталося, що не стало вже ні часу ні енергії на строго-ділову дискусію над програмою діяльности будучого УКК, над проблемами, що стоять перед ним, над методикою праці. Правда, частинно торкались цих справ дискутанти над звітами останнього УКК, дарма, що і тон і зміст тієї дискусії аж надто часто відбігав від діловитости.

Конґрес не був ідеальний, не є ідеальні прийняті ним резолюції, ані ідеальним склад нового УКК. Але в цьому приземному світі взагалі далеко до ідеального стану. Попередній Конґрес із 1949 року закінчився так, що треба було два роки ліпити здекомплетований УКК. Була морока також і з персональним складом, бо велика частина членів все була відсутня.

Новий особовий склад УКК брав під увагу не тільки заступництво організацій, але й місце замешкання окремих кандидатів і їх можливості активної праці. Також нові політичні резолюції, якщо не встановляють уже український правопорядок, то розмежовують поняття і дають плятформу до такого правопорядку. З усіх тих причин 5-ий Конґрес став справжнім політично-моральним капіталом.

П'ятий Конґрес не був ідилією. В деяких моментах заля подобала радше до розбурханого океану, як до спокійного озерного свічада. З перспективи вищезазначених вислідів Конґресу — це були бурі в шклянці води. Головна причина цих конґресових „ухилів" — це персональні атаки. Може ми ще вернемось до цієї окремої теми в окремих міркуваннях, бо це тема — хоч і жалюгідна, але — цікава і складна. Було б обнижуванням вартости й історичного значення 5-го Конґресу Американських Українців, коли б займатися цією темою відразу тепер, у засадничих підсумках і характеристиці Конґресу. Бо підсумки й характеристика абсолютно позитивні. Коли є одиниці невдоволені, то це одиниці, що не розуміють суті політики, яка м у - с и т ь спиратися на компромісах. Ніякий компроміс не задовольняє нікого на 100%, бо на це є компроміс, щоб одні поступалися другим. Тому не погоджуємось з тою групою, яка, підписуючись під компромісом, та ,взявши раніше активну участь в складанні його і голосуючи за ним, одночасно не могла подарувати собі приємности складати деклярацію з своїми „але" та з обмежуванням своєї згоди на компроміс. Куди ми дійшли б, коли б так робили були в с і

(Закінчення на стороні 4)

Д-р Юліян Налисник

„ЗАМІШАНЦІ"

(Пам'яті професора Івана Зілинського)

(3)

Дім його в Кракові, при вулиці Локетка, де приміщувалась теж його велика бібліотека, стає другим поза домом бл. п. Богдана Лепкого, місцем, де сходяться всі визначні українці, які були в Кракові.

За часів німецької окупації професор стає на чолі „Українського Видавництва", як його основник та начальний директор. Я його не раз відвідував у Кракові та чув від нього, як то йому не раз треба було поступати хитро-мудро з німецькими творцями нової Европи, з якими він, як директор Українського Видавництва, мусів стрічатися. Коли я в липні 1944 р., утікаючи за границю, намовляв професора, щоб він тікав на захід, щоб не попасти в руки большевиків, він казав, що дальше Праги не поїде. І не поїхав.

Наприкінці хочу ще згадати про ту тривалу пам'ятку, яку залишив професор по собі у своєму родинному селі, а саме про той величавий Народний Дім, — до якого будови він не мало причинився. Ще в 1930 р. звернулись до професора через Михайла Зепка, деякі коростенчани із ЗДА, а головно О. Зепко з Акрону, що вони тут хочуть зібрати гроші та вибудувати в селі Народний Дім. Очевидно професор занявся ревно тією справою. В 1931 році заснував в селі статутове Товариство під повищою назвою, якого головою став автор цих рядків, бо професорові польського університету не зручно було очолювати таку „політичну роботу", якою в очах поляків був український Народний Дім в такому, на спольщення призначеному селі, як Красна. Я склав статут Т-ва, на якого затвердження ми ждали довше як один рік. Тут в ЗДА засновано місцеві комітети для збірок, а роботою керував п. О. Зепко. Зібрано всіх грошей $5,000. Коли зібрано більшу кількість грошей, можна було приступати до будови дому, що мав бути поверховий, на долині були кімнати для читальні, дві кімнати для молочарні, дві кімнати для кооперативної крамниці, та одна запасова кімната; на горі велика, бо на 500 осіб заля для вистав, та побічні кімнати. Цей плян ми післали до затвердження до Воєвідського уряду у Львові; без затвердження плянів ми не могли розпочати будови, а затвердження не приходило три роки.

Затвердження те вдалося вкінці дістати при помочі українки-служниці у пана львівського Воєводи і зараз в 1937 р. розпочали ми саму будову, підтягнули її під дах, та викінчили дві кімнати для читальні, які на св. Михаїла, при великому здвизі місцевого населення та делеґатів зі сусідніх українських сіл о. Клюфас посвятив.

Однак дня 8. листопада 1937 року недобитки околичної москвофільської інтеліґенції з'їхались до Красної, при помочі польської поліції казали солтисові громади скликати збори та заснували читальню ім. Качковського. Читальня та була відразу мертвороджена та не відіграла в селі жадної ролі.

Зараз по посвяченні двох кімнат розпочали ми свою культурно-освітню роботу, а тихим її керівником був проф. Зілинський, що на кожні ферії, приїздив до села. Однак той розмах, з яким розпочато ту культурно-освітню роботу в селі, не сподобався москвофілам, та польській поліції у Ванівці, москвофіли спровокували галабурду, наче на замовлення з'являється поліцай, списує протокол та я, як голова Товариства, на весні 1939 року отримую постанову старости в Коросні, що з огляду на публічну безпеку товариство розв'язується, а заряд майном віддається місцевому вчителеві полякові Ковальському. Той зараз переніс до наших двох заль місцеву школу. Від постанови Старосгва я вніс відклик до Воєвідства до Львова, яке його відкинуло, а нас відіслало зі скаргою до Адміністраційного Трибуналу у Варшаві. Таку скаргу я вніс, наслідком чого визначено розправу на місяць жовтень 1939. Тим часом вже 1. вересня 1939 року німецькі війська вступають до Польщі, а дня 2 вересня мене арештовано, та відставлено до в'язниці до Кросна, де я вже застав д-ра Гр. Ничку, адвоката у Фриштаку.

Нас відставлено до в'язниці у Сяноці, тут зладжено транспорт до Картуської Берези, нас в'язнів випроваджено на в'язничне подвір'я. Однак несподівано нас з Коросна вилучають з того транспорту та віддають тому самому поліцаєві, який нас сюди привіз, а той везе нас назад до Коросна. Тут вміщено нас у в'язниці в суді, а коли на слідуючий день 7. вересня 39. евакуовано суд, нас випущено на волю. Опісля вже за німецьких часів той поліцай, що нас відвозив та назад привозив до Коросна, мені розказував, що комісар Врабек боявся мене відставляти до Берези, а я радше думаю, що наше вирятування з халепи маємо завдячувати тітці комісара, що була з українського роду.

Оба з Ничкою ми пішли опісля до Красної, яка була вже вільна від польського війська. Я відібрав від Ковальського ключі нашого Народного Дому та віддав їх нашому скарбникові М. Зепкові.

За німецьких часів вже власними силами викінчено виставову залю в нашому домі і ми з професором були присутні на першій імпрезі, яку давали в тій залі, радіючи, що ми дїпняли своєї цілі.

Напрокінці хочу ще відмітити, що виключно заслугою професора є той факт, що вся інтеліґенція, яка вийшла з села, стала українською, хоч село не було свідомим українським селом; те, що я став українцем, теж завдячую Покійному. Батько мій бачучи, що його донька, яку післав до Українського Дівочого Інституту в Перемишлі, очевидно за намовою професора, вернулася свідомою українкою, забрав мене з української гімназії в Перемишлі, та примістив в „русской" бурсі в Новому Санчі, де мене за царські гроші виховували на яничара. Коли я згодом в п'ятій клясі мусів кидати гімназію в Новім Санчі, за намовою проф. Зілинського пішов я до Академічної Української Гімназії у Львові. Тут я став свідомим українцем. Коли б я був залишився в „русской бурсе" в Новім Санчі, як це сталося з одиноким нашим односельчанином Іваном Русенком, то напевно виховали б мене так, як його, на зрадника свого народу. — І за те я був завжди вдячний проф. Зілинському, а в доказ цієї вдяки присвячую йому оці мої скромні рядки.

(Кінець)

ПОСЕЛЕННЯ СЛОВ'ЯН В УКРАЇНІ

(До допису п. Л. Д. про доповідь в УВАН п. н. „Взаємини тюрського світу і України-Руси до XIII. ст.")

У свойому дописі про доповідь професора Колумбійського університету К. Менгеса 4-го травня в УВАН в Ню Йорку п. Л. Д. пише („Свобода" з 24 травня ц. р. ч. 133): „За аварами і гунами слідом йшли слов'яни і селилися на територіях, що часто лишалися пустельними". Це не вірно, бо ще з II. ст. по Христі маємо історичні вістки про існування слов'ян на Україні на схід від Висли і на північ від Карпат. Гуни з'явилися на Україні щойно в половині IV. ст., отже більше як 500 років після своїх перших нападів на китайців (210-170 рр. перед Христом), яким завдячуємо перші історичні згадки про гунів. На території України розбили гуни спершу іранських аланів, а відтак германських готів, що впродовж IV. ст. проходили слов'янські землі від Балтійського моря по Чорне і саме наприкінці третьої четвертини IV. ст. зударилися з першою слов'янською державою на Україні, якої володаря Боза і 70 його старшин розп'яли на хресті. Та незадовго ... готський володар Германаріх поповнив самогубство, коли його державу наприкінці тієї самої четвертини IV. ст. (375) знищили гуни.

На середній і долішній Дунай пішли слов'яни з областей на північ від Карпатів ще наприкінці III. ст. по Христі слідом за германськими бастарнами, яких розгромили римляни в останній четвертині III. ст. Тимто, коли гунський вождь Аттиля (434-53) зайняв наддунайську кітловину, застав уже там слов'ян. В 448 р. римський посол до столиці Аттилі над верхньою Тисою стрінув по дорозі слов'янське населення, що гостило його медом; „с л о в'я н с ь к у страву" згадується при похоронах Аттилі.

Авари з'явилися на Україні в століття пізніше (558 р.) після упадку гунської держави (453) і записалися в історії України як вбивники антського провідника Мезамира та гнобителі предків волинян — дулібів. Наш найстарший літопис „Повість временних літ" називає їх обрами. Згодом їх володіння обмежилося тільки до сьогочасної Угорщини, де їх наприкінці VIII. ст. розбили германи. В половині IX. ст. пропали авари безслідно і з того приводу повстала серед дулібів пословиця „пропали як обри".

Не погоджуюся з думкою археолога Л. Чикаленка, який у дискусії „звернув увагу на багато українських географічних назв тюркського походження". Що значить це неозначене „багато" у порівнанні з українськими географічними назвами таки своєрідного слов'янського походження? Невже ж дискутанти з УВАН опинились під впливом однобічної доповіді американського сходознавця, що мабуть радше хотів почути від українських науковців критичні завваги, цінніші для провірки його дослідів, як пустомельне „з великим інтересом". Бо два перші дискутанти з УВАН гейби попирали евразійську теорію переважаючих азійських впливів на східних слов'ян, у тому й українців, професора Єйльського університету Юрія Вернадського в його "Ancient Russia" (Ню Гейвен 1946), яку недавно повторив проф. Роман Смаль-С т о ц ь к и й в "Proceedings" НТШ. (I, 1951, с. 56-62).

Микола Андрусяк.

Як працює Жіночий Виставовий Комітет

Вже двадцятдев'ятий рік з ряду, американське жіноцтво зорганізоване в „Інтернешенал Вімен Інститют" влаштовує виставу мистецтва і промислу, в якій беруть участь майже всі етнічні групи. Українське жіноцтво брало активну участь в тій виставці в р. 1944. Цього року наше зорганізоване жіноцтво на терені Ню Йорку і околиці знов приступило до участи на заклик кількох жінок, які були в комітеті в 7944 р. Зійшлись представниці: Союзу Українок Америки, Золотого Хреста, Жіноче Об'єднання, Матірний Союз Українок ООЧСУ, СУМА, Ліга Українсько-Американської Молоді, Негайна Поміч, Марійська Дружина і створили Жіночий Виставовий Комітет, який розпочав інтензивну працю. Хоч вистава відбудеться щойно в листопаді, роте наш комітет продає вже квитки, робить пляни і старається роздобути фонди, які при такій імпрезі необхідні.

Щоб перевести свою працю пляново, комітет потворив різні секції як мистецьку, пропагандивну, інформаційно-організаційну, фінансову і господарську. Щоб наша участь в цій виставі лишила слід по собі, комітет заплянував видати журнал, в якім буде інформаційний матеріял про українську культуру, історію і географію. Як працюють поодинокі секції видно з того, що приміром, секція мистецька запросила три особи з-поміж наших мистців на жюрі, які мають оглянути і одобрити кожний експонат, який має бути на виставі. Секція господарська робить старання, щоб на виставі були правдиво українські харчі і напитки, як от наш історичний мед. Секція фінансова, щоб роздобути потрібні фонди, подбала про парк для імпрези на день 7. вересня. Хто був на тій виставі минулими роками, міг бачити, як вона влаштована. Час тривання тої вистави є від 1 листопада до 8, вистава отворена від год. 11 перед полуднем до 11 год. ночі. Місце, де вистава відбувається (71 Реджімент Арморі, Парк Евеню, 94 Вул.) є величезне. Десятки будок з мистецькими виробами притягають око кожного глядача. Без труду побачите в деяких будках експонати українського мистецтва і певно будете заходити в голову, чому ж наше жіноцтво не бере тут участи? Чому хто інший це використовує і присвоює? Щоб це не повторилось цього року, українське зорганізоване жіноцтво доложить всіх старань, щоб нашу культуру, скарб українського народу, репрезентували ми українці. Віримо, що громадянство попре наші зусилля і візьме численну участь в виставі і програмі, яка відбудеться 8-го листопада ввечері від год. 9:30 до 10:45. В програмі візьмуть участь наші найкращі сили, що буде оголошене в пресі.

Квитки по 75 ц. вже в продажі. Хто купуватиме квитки при касі, мусить платити 90 ц. і наш комітет жадної користи з того мати не буде. Тому Виставовий Комітет просить наше громадянство купувати квитки в наших організаціях і установах. Прихід з продажі квитків іде на оплату будки й наші видатки, зв'язані з виставою. Квитки вже до набуття в Сурмі, Арці, Арт Мод, Ню Йорк, в урядничок Союзу Українок в Нюарку.

На кінець згадаю, що ріку річно з нагоди Інтернешенел Вімен Експозишен виходить журнал, в якім є поміщені привіти чільних осіб з американського світа. З нагоди вистави минулого року в журналі був поміщений привіт і знимка генерала МекАртура, Гаролда Стасена й інших. В р. 1947 на отворенні вистави промовляв Ян Масарик, чеський дипломат, який сказав, що така міжнародна вистава є найкращим доказом, як можуть в мирі жити і працювати різні національні групи. Генерал МекАртур в своїм привіті написав, що дві світові війни захитали цивілізацію і структуру світу і він буде молитись, щоб жінки мали силу і відвагу глянути цій небезпеці в очі. — Ці слова відносяться так до американського жіноцтва як і до українського.

Марія Демидчук,
голова Виставового Ком.

АМЕРИКА Й УКРАЇНА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ви збираєтесь діяти на власну руку, то ця рука мусить спочивати на рукоятті меча". Тоді ще виразніше і з ще більшою ясністю Вилсон сказав:

„Я можу заповісти з абсолютною певністю, що впродовж одної ґенерації буде ще одна світова війна, якщо нації світу не узгіднять метод, щоб до неї не допустити".

Ми злегковажили перестороги Вилсона. Ми намагались діяти на власну руку і на наш жахливий досвід ми справді переконалися, що ця самітна рука стискала меч. Ми вступили в другу світову війну, яку він заповів; вступили в неї, вели її жахливим коштом, і допомогти виграти її. Тепер ми живемо серед руїн і замішання, які залишились після війни, і тепер виникає питання, чи ми потрапимо бути мудріші, ніж були одну ґенерацію тому.

Мир і воля знову загрожені безпощадним імперіялізмом. Вам, що своїм корінням сягаєте в історію української нації, не потрібно говорити про жорстокий і деструктивний характер імперіялізму, в обличчі якого ми стоїмо сьогодні. Його загроза є тотальна. Він змагає до викреслення всього, що вільні люди вважають за святе.

Що ж нам робити в цій справі?

Я думаю, що нам приходиться почати від пізнання фактів; від свідомости, що мир і воля йдуть впарі і творять одну цілість; від розуміння, що їх треба боронити перед кожною загрозою і за всяку ціну; та від ясної свідомости, що могутність вільних людей є безмірно більша від сил, які загрожують волі, якщо тільки вільні люди з'єднаються разом для вдосконалення і використання їхньої могутности.

Це значить, що ми дальше будемо йти шляхом, на який ми вже вступили. Праця Об'єднаних Націй є шляхетним пляном Вудро Вилсона, доведеним до сьогоднішнього дня. Величня програма Четвертого Пункту, встановлена передбачливістю президента Геррі С. Трумана, дає засоби, якими ми можемо допомогти зміцнити основи, що на них вільні спільноти базують своє існування.

Це є річниця нашої незалежности, як нації. Тому, що ця незалежність така цінна для нас, ми змагаємо до спільности справи з усіми вільними людьми в світі, щоб незалежність націй дальше існувала, та щоб постала світова спільнота, в якій вільні люди не потребували б вести війни впродовж кожної ґенерації, щоб відбивати брутальну силу.

Вудро Вилсон сказав нам це, сперечаючись за цю саму справу 32 роки тому. Він сказав:

„Ми можемо бути або струсами, або орлами. Струсину роботу я бачу скрізь навколо себе. Я бачу джентелменів, що запхали в щось свою голову і думають, що ніхто не бачить, що вони занурили свій апарат думання. Це те, що я розумію під струсом. Я не потребую описувати вам, що я розумію під поняттям орла. Я розумію це в той спосіб, щоб залишити туман, що прилягає здовж до шляху, розгорнути сильні крила та піднестись в ці вищі простори, з яких ви ясним оком можете побачити справи людського роду, побачити пов'язаність справ Америки зі справами людей в цілому світі, побачити, як цей цілий світ простягає руки до цеї нашої благословенної країни та говорить: ми підемо, якщо ви поведете!

„При Божій допомозі ми поведемо, якщо вони підуть. Мандрівка до тих вершин, на яких не має нічого, крім чистого світла Божої справедливости, ще довга і важка, але всі справи схиляються до цих вершин; і ця велика нація зімкнутими лавами ... йтиме напереді великої процесії, вхлонюючи ці вершини очима, завжди зверненими до вічної мети!"

Всі ми тут зібрані американці і всі ми змагаємо до цеї мети!

Степан Куропась

ШІКАГОВСЬКА ХРОНІКА

Дитяча оселя в Равна Лейку ожила 29 червня. Приїхали діти й служба, прибули й батьки. Переважно діти з Шікаґо, лише двоє дітей приїхало з далекого Міннеаполіс. Товариство Опіки над Молоддю, що є власником оселі доложило досить труду у відмалюванні оселі внутрі і на зовні й у впорядкуванні парку. Через два місяці п. п. Масник, Нагорняк й Білинський безкорисно суботами й неділями працювали на оселі, й втягали до праці принагідних гостей. Ігумен о. др. Гавліч відправив богослуження. Треба додати, що У. Н. Союз дав цього року рівнож свою фінансову жертву, на так благородну ціль.

Др. Амброз Кібзей головний контрольор У. Н. Союзу був одиноким українцем, що приїхав до Шікаґо на конвенцію Американського Медичного Товариства.

На конвенції було 14 тисяч лікарів, які крім чисто медичних справ говорили теж про інші справи зв'язані з медичною професією, до політики включно. Товариство осудило спроби держави мішатися до справ лікарів, у соціялізації медицини.

Др. Осип Крупка б. асистент проф. Др. Панчишина відчинив свою канцелярію на Вестерн Евню і Томас. Шановний лікар, член У. Н. Союзу це відома українцям на рідних землях постать. Був причасним у всіх справах де покійний Др. Панчишин прикладав своїх рук від Українського Тайного Університету почавши, аж до виїзду на еміґрацію.

Працював в Українській Лічниці, був д и р е к т о р о м шпиталя в Домі Українських Інвалідів, вів туберкулічну порадню за німців, а за большевицької окупації був на клініці асистентом п р о ф. Примака з Києва, відомого співробітника п р о ф. Богомольця. На еміґрації працював у шпиталі в Ашафенбурґу, в лічниці I.P.O. й у військовому шпиталі американської армії в Баварії.

Місяць червень був не лише місяцем рекордового числа нових подруж але і конвенцій. Відбулося тут 94 конвенцій, які привели 100,000 учасників, що дали місту заробіток 15 мільйонів долярів. Відносно весіль, то й тут зайшла зміна, бо є тенденція влаштовувати весільні забави не в місті де панує горяч, а за містом в т. зв. контрі-клюбах, де все повіває вітер.

Українська Бесіда відбула потрібну реорганізацію, чи як дехто каже санацію. Поширила свої кімнати, вималювано її і є тепер клюбовим льокалем гідним свого імени. В Бесіді все повно людей, там сходяться ветерани, лікарі, спортовці, пласт, нові і старі еміґранти. В Бесіді знайшли своє приміщення й три відділи У. Н. Союзу, український банк „Кредіт Юніон" і інші яких всіх нема потреби вичисляти. Треба лише щоби громадянство більше інтересувалося „чим живе".

Осип Воронко б. міністер й амбасадор Білоруської Народної Республіки помер у 64-му році життя. Покійний все тісно був зв'язаний з українським життям нашого міста й його знали всі українці з численних виступів на українських імпрезах.

Останніми роками хорував, а на життя заробляв веденням радіо-передач в російській мові. Володів добре українською мовою і в 1930 році був співредактором українського тижневика „Україна" в Шікаґо. В пам'яті українців нашого міста, покійний лишив добре ім'я білоруського патріота.

Український День в Рівервю Парк в неділю дня 24 серпня, влаштовують Злучені Українські Організації за ініціятивою відділів У. Н. Союзу. Для видвигнення у к р а ї н с ь к о ї справи на належну висоту треба, щоби українці масово вз'яли участь в маніфестації Дня. Молодь і старі, батьки й діти, навіть немовлята, повинні обов'язково взяти участь в українській імпрезі, яка має виказати або нашу національну силу з якою варто числитися, або нашу слабість. Українські Організації на зборах дня 20 червня проголосили мораторію на всі спори й порахунки, що існують між нами.

Сенатор і конґресмен, як рівнож представники преси повинні винести як найкращі враження з Українського Дня й не мусять знати вони про всі наші свари і недомагання. До дня 24 серпня нам всім в Шікаґо треба стати „більшими" людьми й думати лише про те, як найкраще зробити спільний виступ. Збори організацій покликали Комітет Українського Дня в складі 30 людей.

Спортові змагання під час Дня відбудуться під проводом спортового Товариства „Лев". Має бути розіграний т. зв. Сімковий Турнір за чашу У. Н. Союзу. Предсідник У. Н. Союзу др. Дмитро Галичин вручить побідникам трофеї. В честь сенатора Дірксена й конґресмена Шіґена плянується бенкет таки в городі Рівервю. Комітет Українського Дня, який репрезентує всі українські організації на терені Шікаґа зробить більше, як матиме поміч з боку тих, що покликали його до життя.

Німецький День в Рівервю Парку відбувся в неділю дня 29 червня. Прибуло 50 тисяч людей (10% німецької кольонії). Головним промовцем був сенатор Дірксен й німецький консул. В честь сенатора Дірксена відбувся бенкет в павільоні прекрасного городу Рівервю, а опісля зорганізовано похід з участю численних оркестр й „флоатів" на естраду. Німецький консул просив присутніх, щоб купувати німецькі товарі й так викупити свою батьківщину зі списку жебраків та поставити її на належну висоту. Сльози стали в очах німців, коли консул сказав, що 40% німецької території є за залізною заслоною, де большевицькі школи хочуть виховати їх в ненависті до Західної Німеччини. Дохід зі вступу продажі напитків, буфету й різних концесійних будок і т. п. обчисляють на 50 тисяч долярів.

Український Ш к і л ь н и й День плянується цього року на неділю 10 серпня, а в разі непогоди на 17 серпня. День відбувався щороку під зарядом о. о. Василіян і стягав все більше людей до парохіяльного городу на Гіґтінс Ровд. Перше слово на цьому дні мають діти, які складають окрему концертову й забавову програму.

На рибу виїздив автор тих рядків, тому не мав змоги бути на деяких важних українських імпрезах, про які варто написати. На конто риби треба ствердити, що мав щастя на рибу „велику й малу", бо в товаристві п. Миколи Ткачука відомого рибалки з Шікаґо інакше й не могло бути. Саме в часі рибальства відбулося в місті Гейворт, стейту Вісконзін „Свято Щуки" або Москі Фестивал. Треба признати, що американці не мають свят що неділі або що другий день — то того вже в нас дійшло — тому їх імпрези навіть в честь „щуки" випали дуже імпозантно. Окрема поліція пильнувала паради й по „щучому велінню" навіть арештувала тих, що невспіли купити відзнаки з емблемою щуки. Розуміється, що кожний купував 50 центові відзнаки й тим арешт кінчився на загальне вдоволення обох сторін.

Деякі анонімні дописи у Свободі й іншій пресі хочуть деякі „круги" пришпилити авторові шікаґівської хроніки. Стверджую, що всі свої дописи я все мав відвагу писати під повним своїм іменем і можу все за них відповідати. Жадних псевдонімів я ніколи не вживав й анонімних дописів також не писав.

НА ЗАХОДІ ЗДА ВПАВ МЕТЕОР

Солт Лейк Сіті. — Палаючий предмет пролетів у понеділок цього тижня над п'ятьома західніми стейтами. Літуни, що спостерігали це явище, запевняють, що був великий метеор. Один з пілотів зауважив пожар в лісах й переконаний, що цей пожар спричинений падінням розжареного метеору. Пожар спалахнув на прикордонні Ютаг — Невада.

87 миль книг трьома тисячами мов

Кожний, хто приїздить до Ню Йорку і всі мешканці Ню Йорку бачили міську публічну бібліотеку, цю монументальну будову з білого мармуру на П'ятій Евені між Сорок другою та Сороковою вулицями. Офіційно це є Центральний будинок системи міських публічних бібліотек, але звичайно його називають просто „Бібліотека". Фінансована в основному приватніми пожертвами і тільки частково податками, бібліотека дає змогу користуватись нею всім безкоштовно — і дорослим і дітям. Недавно в статті надрукованій в „Ню Йорк Таймс Магазін" наведено багато цікавих даних про бібліотеку м. Ню Йорк.

Щороку до Центрального будинку приходять понад три мільйони відвідувачів. До їх розпорядження тут є 87 миль книжок трьома тисячами мов і діялектів, а також такі цікаві речі, як ось рояль Людвіґа фон Ветговена або лист Христофора Колюмба, в якому він писав про відкриття Нового Світу.

До послуг читачів у бібліотеці існує відділ Консультації, оплачуваний приватніми жертводавцями. Проте з трьох мільйонів відвідувачів річно тільки одна третина користується порадами консультантів. Адміністрація бібліотеки не знає, що робить решта відвідувачів. Очевидячки вони самі користуються картковим катальоґом або, може, просто рятуються в залях від зимового холоду чи літньої спеки.

Щодо розміру книг у бібліотеці, то тут є різні, починаючи від одноінчової Біблії до п'ятифутового видання книги про птахів відомого американського натураліста Джемса-Аудубона. Тут є книги і різної вартости, починаючи від брошурки одиопенсової до Біблії Ґутенберґа, що коштує пів мільйона долярів. Показник складається з 200,000 назв, від Ааваначі (Індіянські плем'я) до Зилиф (через літеру Зет), псевдонім Томаса Тібльса. Є також книги з глиняних таблиць, китайських звитків, папірусового листя і з бамбуку. Можна читати всі ці книжки, тільки в випадку, коли вона дуже рідка і цінна, потрібний спеціяльний дозвіл. Є також біля 30,000 книг з опуклими літерами для сліпих, а також такі самі журнале та ноти і біля півтори тисячі рекордів начитаних людьми, які хотіли допомогти сліпим.

Бібліотека має 70 відділів на Мангетені, Броиксі і Річмонді, які існують на міські податки. Бруклин і Квінс мають окрему систему бібіліотек. У цих районових бібліотеках є півтора мільйона книг, що у відміну від Центральної бібліотеки видаються для читання до дому. Близько мільйона зареєстрованих читачів-дорослих, і дітей — беруть з цих районових бібліотек пересічно десять книг на особу в рік.

Головний офіс системи Публічних бібілотек міститься в Центральному будинку на П'ятій Евеню. Бібліотека купує щороку приблизно 250,000 нових книг. Але на кожні п'ять нових книг викидається чотири старих. Проте, це не є щось ненормальне: 37 відсотків книг належать до красного письменства, а такі книги дуже швидко рвуться, хоч бібліотека витрачає щороку 150,000 долярів на опалітурення старих книг. Цю суму покриває сума штрафів виплачуваних читачами, які тримають книги занадто довго (200,000 дол. на рік). Тут відограє ролю також питання, як розмістити 700,000 нових друків, мап, брошур і книг щороку. Неминуче треба щороку викидати деякі старі.

Система міських бібліотек має персоналу 1,564 особи, і бюджет її становить понад 7 мільйонів долярів. В обов'язки персоналу входить також, наприклад, відповідати на питання, „скільки слів має англійська мова?" (418,825), приймати щодня пів тони пошти, пильнувати передплату 40,000 періодики тощо.

Бібліотечний інформаційний відділ приділяє кожному, хто туди звертається, таку самісіньку увагу, як і японському імператорові Гірогіто, коли скоро після капітуляції Японії, він просив прислати йому листу з десятьох книг, з яких він міг би мати більше інформацій про Америку. Одного дня літній, трохи п'яний чоловік прийшов до Головного будинку, щоб довідатись про дату, коли було вбито президента МекКінлі. Його прислала компанія, що випивала в якомусь салоні і сперечалась на цю тему. Діставши потрібні йому інформації, він звернувся до бібліотекарки, з такими словами: „Хвалити Бога, що ми маємо цю бібліотеку. Люди повбивали б одне одного, як би не було місця, де їх суперечки можна було б розв'язати і довідатись правду".

• РОЗШУКИ •

Пілінепко Григорий пошукує своїх Рідних з села Помоклі, Київської области, а також знайомих **Наливайка Миколая й Апанасова Михаїла.** Хто про них знає, чи вони самі, прошу ласкаво писати: **Harry Pilipenko, c/o Peter Ropitzky, Box 292, Stillwater, New York.**

Григорій Квас, син Прокопа і Теклі Захарчук з Бонишина, пов. Золочів, пошукує свого вуйка **Романа Захарчука.** Він виїхав до Америки 1911 р. з села Жолич, звідки походила його жінка. З початку жив в Ню Йорку, а в 1923 р. переїхав десь на фарму. Хто знає про нього чи про його дітей, або він сам чи його діти, прошу відгукнутися. Крім того пошукую своїх стриєчних братів **Володимира і Осипа Кваса.** Прошу писати на: **George Kwas, 3881 Colonial Ave., Montreal, Que., Canada.** Інші американські часописи прошу передрукувати.

Пошукую **СТЕФАНА КОРЕХКА.** Хто знає про нього, або він сам, нехай зголоситься на адресу:

MICHAEL SHARAN
27 Hamilton Street
Brockton, Mass.

Розшукую з Полтавщини: **КОЗЕНКА Петра, Антоіну, Аліка, Ірочку.** Хто що про них знає, або вони самі, прошу ласкаво написати: **БОНДАРЕНКО СУСАННА (Машер), 749 Center St., Trenton, N. J. (USA).** Закордонні часописи прошу, передрукувати.

Пошукую свою сестру **ЗОФІЮ ДУБАНОВИЧ** (з дому **Форись**) та її родину, а також **РОМАНА МОЛОЧИЙ і МИХАЙЛА МИХАЙЛЮКА.** Всі вони з Ляшки Муровані, повіт Львів. Сестра останньо перебувала в Halle (Saale) Німеччина. Хто знає про них, або вони самі, прошу подати вістку на адресу:

MARIA MOLOCZIJ
3328 N. Springfield Avenue
Chicago 18, Ill.

• ПРАЦЯ •

УКРАЇНСЬКА ПАРАФІЯ
св. Апп. Петра і Павла
в КАРНЕҐІ, ПА.,
якої настоятелем є
о. Прот. Т. Форостій,
числить поверх 300 родин,
і пошукує
КВАЛІФІКОВАНОГО ДЯКОУЧИТЕЛЯ,
який має провадити: Рідну Школу, церковний і світський хори, представлення і концерти. Всі Богослуження Старослов'янською мовою з галицьким напівом. — Голоситись на адресу секретаря:

METRO HARITAN
319 Jane St., Carnegie, Pa.

• БИЗНЕСОВІ НАГОДИ •

НА ПРОДАЖ
КРАМНИЦЯ СПОЖИВЧА Й ДЕЛІКАТЕСІВ
(ґросерия й делікатессен).

Можу прийняти й спільника. Рент $34.50. Тижневий оборот понад 1000 долярів. Приймаються лише поважні зголошення. Адреса мого підприємства:

JOHN PASICHNYK
218 East 5th Street,
New York City

ВРАЖЕННЯ І ВИСНОВКИ

(Закінчення зі стор 2-ої)

групи, що з них складався Конґрес?! Тому зовсім правильно поставилася до того виступу Президія Конґресу, що розмежувала голосування від зголошування „але" та казала протокулярно ствердити однозгідність в засадничих справах Конґресу, в засадничих справах української збірноти в Злучених Державах.

Виконано добру роботу. Добру роботу для Америки й України. Добру роботу для української політичної думки та її перемоги в американському світі. І світла переважують тіні й здоровий голос здорової опінії переважить відокремлені голоси невдоволених, що без них теж не міг би існувати нормальний світ. Ми ж можемо черпати з П'ятого Конґресу віру в здоровий інстинкт та моральну і політичну вартість американсько-української громади.

ПОЛЕГШІ ДЛЯ ЧУЖИНЦІВ-ВОЯКІВ У КОРЕЇ

Вашинґтон. — Минулої п'ятниці сенат схвалив законопроєкт, згідно з яким, чужинці, що прослужили в військах ДЗА в Кореї не менше тридцяти днів, мають право негайно отримати американське горожанство („другі папери"). Ухвала ця відноситься до всіх чужинців, що воюють в Кореї в будь якому роді збройних сил ЗДА: сухопутній армії, фльоті й літунстві.

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

ОСНОВНІ РІЗНИЦІ ПЕРЕШКОДЖУЮТЬ РОЗВ'ЯЗАТИ ФРАНЦУЗЬКО-ТУНІСЬКЕ НЕПОРОЗУМІННЯ

Париж. — Цього тижня мають відновитися дебати в французькій Національній Ассамблеї в справі розв'язки питання про самоврядування в французькому протектораті Тунісу. Але на шляху до розв'язки цієї проблеми стоять на перешкоді основні різниці поглядів на цю справу у французів та арабських націоналістів. Французи стоять на становищі, що Туніс — це тривала і життєво важна для Франції складова частина Французького Союзу, а арабські націоналісти міркують, що хоч Туніс вже від 1881 року є в зв'язку з Францією та хоч він географічно, господарсько і чуттєво тяготить до Франції, то все ж таки Туніс має право домагатися далеко більшої, і дійсної самоуправи, ніж тепер її має. Арабські націоналісти домагаються, щоб зв'язок Тунісу з Францією спирався на добровільній взаємній угоді, а не на примусі, як було до тепер. Французька Національна Ассамблея стоїть перед завданням, щоб вдоволити домагання арабів та в той спосіб зискати дипломатичну підтримку ЗДА та перешкодити видвигати справу Тунісу на терені ОН. Французи твердять, що 70 річна праця французів у Тунісі та 180 тисяч французів, що там живуть, навіки зв'язала Туніс з Францією, та що заворушення в Тунісі можуть грозити небезпекою для французького Марокка і Алжірії, де живе 2,000,000 французів. Бувший прем'єр Рейно заявив, що ОН мають „вибирати між арабами і Францією", коли схочуть рішати про цю проблему на своїм терені.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36, повідомляє, що піврічний мітинґ відбудеться в суботу, 12. липня, в год. 6:30 ввечорі, в церковній галі, 305 Гудсон Еве. Просимо прийти на означений час, бо контр. комісія здасть звіт за пів року. Довгуючих черниць взиваємо прийти і вирівняти свої залеглости. — Ю. Лиса, предс.; Х. Білецька, кас.; С. Гунька, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 12. липня, в У. Н. Домі, 517 Галет вул., точно в год. 7:30 ввечорі. Взивається все членство прийти точно на час. Делеґат здасть звіт з 5. Конґресу. Секретар має до роздачі чеки дивіденди для членів. Буде до вирішення справа прогульки. — Д. Постоловський, предс.; Ю. Добуш, кас.; М. Галькевич, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. липня, о год. 2. пополудні, в парафіяльній галі, 45-47 Говп Еве., Пасейк. Просимо членів прийти на збори на час. Довгуючих членів упоминаємо вирівняти свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — М. Філь, предс.; Г. Яськів, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. — Піврічні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 13. липня в год. 2. пополудні в домі Лісного. Обовязком кожного члена бути на зборах; неявившийся член заплатить $1, а урядник $5 кари. — І. Шеґера, предс.; Л. Мартинчук, кас.; М. Лісний, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Мітинґ Бр. св. Василія, від. 339, відбудеться в суботу, 12. липня, о год. 7. ввечорі, в домі Громади на Лавренс вул. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів бути присутними і вирівняти залеглі вкладки. — І. Жмутин, предс.; І. Сорока, кас.; А. Хромяк, секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — В неділю, 13. липня, о год. 1:30 пополудні відбудуться місячні сходини Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, в салі УДКлюбу, 2376 Ґрейлінґ. Просимо всіх членів явитися на тих сходинах, а зокрема тих, що ще не відібрали своїх дивіденд від УНС. — М. Шаран, предс.; Е. Зубальський, рек. сек.; М. Прихітко, фін. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. „Мир", від. 324, повідомляє, що місячні збори відбудуться 12. липня о год. 8. ввечорі. Просимо всіх членів явитися громадно, бо є важні справи до обговорення, головно справа ювілею Тов. Мир. Крім того ще раз повідомляємо, що є дивідендачеки, які треба якнайскорше підняти. — А. Горохівський, предс.; Н. Вурак, кас.; І. Струк, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє, що піврічні збори відбудуться 12. липня о год. 6. ввечорі в галі 74 Герис Еве. Обов'язком кожного члена явитись на ці збори. — Уряд.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє, що збори відбудуться не цеї суботи, 12. липня, але на 19-го липня, в год. 7:30 ввечорі, 482 Main St. — І. Бурней, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Тов. ім. О. Басараб, від. 348, має свої піврічні збори в неділю, 13. липня, зараз по Сл. Божій, в церковній галі при Вест Райен Еве. Проситься всіх членів прибути на ці збори і вирівняти свій довг та вислухати звіт делеґата з 5. Конґресу. — В. Дубас, предс.; Й. Стахура, кас.; М. Періг, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. липня, в год. 8. ввечорі, в Укр. Прав. Галі, 675 Савт 19. вул. Проситься прийти і заплатити на зборах свої вкладки. — А. Мудровський, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Піврічні збори Тов. „Єдність", від. 163, відбудуться 13. липня в Домі Горожан, 847 N. Franklin St. в год. 1. пополудні. Проситься всіх членів бути на означений час, як рівнож пригадується всім членам вирівняти свої залеглости. — П. Мельник, пр.; С. Филик, рек. секр.; І. Потучко, фін. секр.

БАЛТІМОР, МД.—Бр. Пресв. Тройці, від. 320 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. липня, в год. 2. пополудні, в У. Н. Домі, 3101 O'Donnell St. Просимо всіх членів прийти на час і вирівняти свої вкладки. — Г. Шулька, предс.; І. Малко, секр.

ОЗОН ПАРК, Н. Й. — Піврічні збори Тов. Вільна Україна, від. 200, відбудуться в суботу, 12. липня, в Клюбовій Галі, 91-20 — 95 Еве., в год. 8. ввечорі точно. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів конечно прийти на ці збори, бо маємо багато важних справ до рішення. Контр. комісія і урядники здадуть звіт за перших 6 місяців своєї діяльности. — В. Валук, предс.; Е. Паращук, кас.; В. Ворґуль, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Д. Вітовського, від. 375, подає до відома, що піврічні збори відбудуться в суботу, 12. липня, о год. 7. ввечорі, в залі Укр. Клюбу, 847 N. Franklin St. З огляду на вибір нового касієра, проситься про численну участь. Довгуючих членів просимо вирівняти залеглості. — В. Василюк, гол.; О. Грималяк, кас.; П. Іваш, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

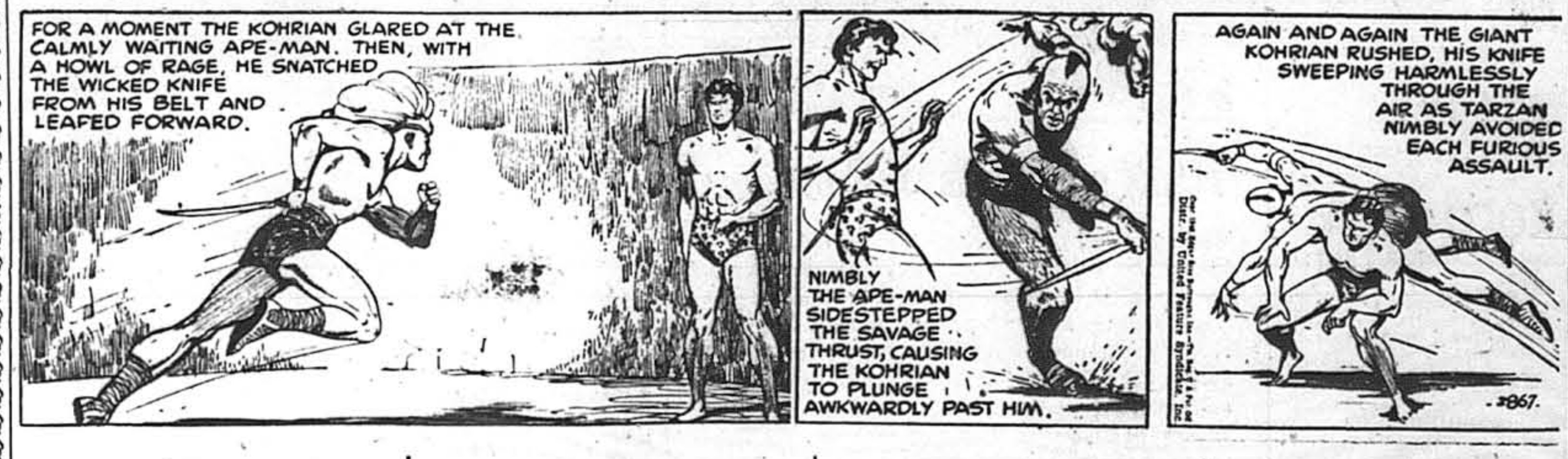
✝

10. липня 1952 р., о год. 8. рано, в першу річницю смерти бл. пам'яти о. **ОМЕЛЯНА МАРТИНОВИЧА,** бувшого катехита мужеської й жіночої ґімназії у Перемишлі, почесного крилошанина перемиської Капітули, довголітнього пароха Тустанович, а на еміґрації пароха табору Берхтесґаден, відправиться за Покійного в церкві св. Володимира в Стемфорді **СЛУЖБА БОЖА З ПАРАСТАСОМ.**

Проситься всіх Знайомих. Парафіяни.

ТАРЗАН, ч. 2868. Використав положення.

Зміняючи свою тактику, нагло Кемуру зупинився, простягнув свою руку назад і шпурнув тяжким ножем на Тарзана.

З пронизливим криком невдалої лютости, Кемуру скочив нетерпляче вперед, (щоб) тепер перейти до (бою) навкулачки. Тарзан сміявся безжалісно.

Вхопивши за руку Кемуру, він вивів коріяна з рівноваги і скочив за нього.